



Bölüm 2

Çocuklarda Uyum ve Davranış Sorunları

Rabia KEÇİALAN¹

GİRİŞ

Davranış bozuklukları, çocuğun çeşitli ruhsal ve bedensel nedenlere bağlı, iç çatışmalarını davranışlarına aktarması sonucu ortaya çıkan sorunlardır. Çocuklarda yalan söyleme, çalma, saldırganlık, sosyal kuralları çiğneme, okuldan kaçma, tik ve kekemelik gibi davranışlar sık görülen uyum ve davranış bozuklukları arasındadır. Bu çocukların tedavisinde ailenin ve çevrenin çocuğun durumu konusunda bilgilendirilmesi, çocuğa karşı nasıl davranacakları hakkında eğitilmesi, ayrıca davranış sorunlarının erken yaşta saptanması, nedenlerinin araştırılması ve olası çözüm yollarının bulunması sağlıklı davranış ve iletişim becerilerini sürdüren nesillerin yetiştirilmesinde oldukça önemlidir (Yiğit ve Yüzer Alsaç, 2018).

Davranışlar, bireyin içten ya da dıştan gelen etkilere karşı göstermiş olduğu birtakım tepkilerdir. İnsanlar, tepkilerini kelimelerle, hareketlerle ve düşüncelerle insanlara ya da olaylara gösterirler. Bunun yanında insanın iç ve dış davranışları; fiziksel ve duygusal gereksinimlerin sonuçlarıdır. Bu gereksinimlerin bireyde oluşturduğu tepkiler o bireyde duyguların meydana gelmesine neden olur. Kişide eğer olumlu birtakım duygu birikimleri mevcutsa, sağlıklı davranışlar, olumsuz duygu birikimleri varsa da olumsuz davranışlar meydana gelir. Bireyin fiziksel ve sosyal gereksinimlerinin karşılanması son derece önemlidir (Ağır, 2018).

Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı (DSM 5) (2013) çocuk ve ergenlere duygusal veya davranışsal bir tanı konarken sıkça vurguladığı aş-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD. Bşk., rkECIALAN@ibu.edu.tr

nel bakım rollerini gerçekleştirmelerinden dolayı çocukta davranışsal sorunları saptayabilir ve riskli durumlarda önleyici tedbirlerin alınması konusunda aileye destek sağlayabilir. Çocuk ve aileyi birçok yönden etkileyen davranış sorunları ele alınması gereken önemli konulardandır ve çocuklarda davranışsal sorunlarının belirlenmesinde yeni araştırma verilerine ihtiyaç vardır. Bu veriler, çocuk ve ebeveynleri için hemşirelik eğitimlerinin planlanmasında, çocukların yaşayabilecekleri sorunların erken saptanması ve önlenmesinde hemşirelere yol gösterici olacak ve literatüre bu yönde katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Ağır, M. (2018). *Anne Baba Tutumları ile Okul Öncesi Çocuklarda Ortaya Çıkan Özdoyum Alishkı Sorunu Arasındaki İlişki*. Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Akgül, Ö. (2020). *Okul Öncesi Dönemi Çocuklarda Uyum ve Davranış Problemleriyle Başa Çıkma Ailenin Rolünün Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- Altundağ, Y. (2018). Finger Sucking Behavior in Children. *Journal of Aegean Scientific Research*, 1(1), 28-36.
- Amerikan Psikiyatri Birliği. (2014). *DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı* (E. Köroğlu, Çev. Ed.). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Anila, S., Dhanya, R. S., Thomas, A. A., Rejeesh, T. I., ve Cherry, K. J. (2018). Prevalence of oral habits among 4–13-Year-Old children in Central Kerala, India. *Journal of Natural Science, Biology and Medicine*, 9(2), 207.
- Austin, V.L. & Sciarra D.T. (2012). *Çocuk ve Ergenlerde Duygusal Davranışsal Bozukluklar*. (M. Özekeş, Çev. Ed.). Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Aydın, M. Ş. (2020). Yalanın renkleri: Yalanın tanımlanması ve türleri üzerine bir değerlendirmeye. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(69), 1-9.
- Aydın M.Ş. (2021). 29-72 Aylık Çocukların Olumsuz ve Prososyal Yalan Söyleme Davranışlarının İncelenmesi, *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 92-108.
- Azak M., Mutlu, B. (2020). Çocuklarda Tırnak Yeme Davranışı: Onikofaji. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 227-232.
- Cannavale, R., Itró, A., Campisi, G., Compilato, D., ve Colella, G. (2015). Oral self-injuries: Clinical findings in a series of 19 patients. *Medicina Oral, Patologia Oral Y Cirugia Bucal*, 20(2), e123
- Conk Z, Başbakkal Z ve Yardımcı F (2013). Çocuk Sağlığına Genel Bakış. Çocuklarda Uyum ve Davranış Sorunları ve Hemşirelik Yaklaşımı. Akademisyen Tıp Kitabevi; 1-5. Ankara.
- Çirhinlioğlu, F.G. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuk Ruh Sağlığı ve Gelişimi. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Çöpür M. (2019). Çocuk Ruh Sağlığı (1. Basım). Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Deolia, S., Mishra, A., Pariyal, P., Dhakte, J., Kaloo, V., Sen, S ve Vadrnagra, H. (2017). Mothers' Attitude Regarding Digit Sucking Habit In Their Children In Wardha District Using Questionnaire. *JODRDMIMS*, 1, 73-7.
- Derman, M. T ve Başal, H. A. (2013). Okulöncesi Çocuklarında Gözlenen Davranış Problemleri İle Ailelerinin Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 115-144.

- Dhull KS, Verma T ve Dutta B. (2018). Prevalence Of Deleterious Oral Habits Among 3- To 5-Year-Old Preschool Children İn Bhubaneswar, Odisha, India. *Int J Clin Pediatr Dent*, 11(3),210-213.
- Ekman, P. (2016). *Çocuklar Neden Yalan Söyler?*. (Ç. Dirhemsiz, çev.) Yakamoz Yayınları, İstanbul.
- Galbally, M, Lewis, A. J. (2017). Depression and Parenting: The Need For Improved Intervention Models. *Current Opinion in Psychology*, 15, 61-65.
- Gleason, M. M., Goldson, E., Yogman, M. W. (2016). Addressing Early Childhood Emotional And Behavioral Problems. *American Academy of Pediatrics*, 138(6), 1-13.
- Hunler Donmez I ve Bodur CH. (2020). Çocuklarda Kötü Ağız Alışkanlıkları ve Tedavi Yöntemleri. *Çocuk Dergisi - Journal of Child*, 20(3), 107-114.
- Işık, E. (2021). Erken Çocuklukta Görülen Davranış Problemlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(40), 183-226.
- Karavaşin N. (2019). *Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Çocuklarda Görülen Problem Davranışlar ile Annelerinin Eleştirel Düşünme Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Karataş, Z. & Tagay, Ö. (2016). *Okul psikolojik danışmanı el kitabı sorunlar çözümler*. Ankara. Vize yayıncılık.
- Kaya, İ. (2017). Çocuklarda Duygusal ve Davranışsal Sorunları Anlamada İlk Görüşmeler: Hayali Bir Danışan Üzerinde Örnek Bir Uygulama, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 172-183.
- Kaytez N ve Mutlu S.(2020). Advances in Health Sciences Research. *Adjustment and Behavior Problems in Early Childhood* (pp.285-296), Kliment Ohridski Üniversitesi Basın ve Yayıncılık, Sofya.
- Kurt, V., Karakuş, M., Karadeniz, S ve Kandil, S. (2015). Tik Bozukluğu Olan Çocuk Ve Ergenlerde Sosyodemografik Özellikler Ve Eşlik Eden Durumlar. *Pamukkale Tıp Dergisi*, (3), 179-191.
- Law D, Faulconbridge J ve Laffan A, (2015). Section 1: How Big An Issue İs Children And Young People's Mental Health?. *Child and Family Clinical Psychology Review*,3:11-8.
- Manti, F., Giovannone, F ve Sogos, C. (2019). Parental Stress Of Preschool Children With Generalized Anxiety Or Oppositional Defiant Disorder. *Frontiers in Pediatrics*, 7,415.
- Marouane O, Ghorbel M, Nahdi M, Necibi A ve Douki N. (2016). New Approach To Managing Onychophagia. *Case Reports in Dentistry*.
- Mete M., Yetim A., Gökçay G ve Alyanak B. (2016). Okul Öncesi Dönemde Tırnak Koparma Davranışına Yaklaşım: Olgu Sunumu, *İst Tıp Fak Derg*, 79: 1.
- Nagar, P. M., Williams, S ve Talwar, V. (2019). The İnfluence Of An Older Sibling On Preschoolers' Lie-Telling Behavior. *Social Development*, 28(4), 1095-1110.
- Ocakçı, A. F ve Karakoç, A. (2013). Çocuklarda Uyum ve Davranış Sorunları ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Pediatric Hemşireliği*.Akademisyen Kitapevi; 819-846. Ankara.
- O'Connor, A. M., ve Evans, A. D. (2018). The Relation Between Having Siblings And Children's Cheating And Lie-Telling Behaviors. *Journal of Experimental Child Psychology*, 168, 49-60.
- Orhan Topçu, G. (2019). Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları ile Çocukların Duygusal ve Davranışsal Sorunları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Öngider, N. (2013). Anne-Baba ile Okul Öncesi Çocuk Arasındaki İlişki. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, 5(4), 420-440.
- Özabacı, N.Ş. (2021). *Çocuk Psikolojisi*. Nobel Akademi Yayınları. Ankara.
- Park, S. Y., Kim, E. J ve Cheon, K. A. (2015). Association Between 5-HTTLPR Polymor-

- phism And Tics After Treatment With Methylphenidate In Korean Children With Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *Journal of Child And Adolescent Psychopharmacology*, 25(8), 633-640.
- Paulus, F. W., Backes, A., Sander, C. S., Weber, M. ve von Gontard, A. (2015). Anxiety Disorders And Behavioral Inhibition In Preschool Children: A Population-Based Study. *Child Psychiatry & Human Development*, 46(1), 150- 157.
- Perou R, Bitsko R, Blumberg S, Pastor P, Ghandour R, Gfroerer J, vd. (2013). Mental Health Surveillance Among Children -United States, 2005-2011. U.S. Department of Healthand Human Services: Centers for Disease Control and Prevention. Supplement, 62(2):1-35.
- Polanczyk, G. V., Salum, G. A., Sugaya, L. S., Caye, A ve Rohde, L. A. (2015). Annual Research Review: A Meta-Analysis Of The Worldwide Prevalence Of Mental Disorders In Children And Adolescents. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 56(3), 345-365.
- Sachan, A ve Chaturvedi, T. P. (2012). Onychophagia (Nail Biting), Anxiety, And Malocclusion. *Indian Journal of Dental Research*, 23(5), 680-682.
- Sami, A., Fatima, K., Moin, H., Bashir, R ve Ahmed, J. (2016). Relationship of parental knowledge and attitude with oral health status of children in Karachi East. *Journal of Advances in Medicine and Medical Research*, 14(9), 1-9.
- Saygılı S. (2018) .Çocuklarda Davranış Bozuklukları, Türedav Yayın Grubu, İstanbul.
- Siddiqui JA, Qureshi SF, Marei WM ve Mahfouz TA. Onychophagia (Nail Biting): A Body Focused Repetitive Behavior Due To Psychiatric Co-Morbidity. *J Mood Disord* 2017; 7(1): 47-49.
- Şişman FN, Tok O ve Ergun A. (2017). The Effect of Psychological State and Social Support on Nail-Biting in Adolescents: An Explorator Study. *Sch Psychol Int*, 38(3): 304-318.
- Taner Derman M ve Başal HA. (2013). Okul Öncesi Çocuklarında Gözlenen Davranış Problemleri İle Ailelerinin Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1):115-44.
- The TLC Foundation. (2016). Nail Biting (Onychophagia). Erişim tarihi: 25.06.2021 <https://www.bfrb.org/learn-about-bfrbs/nail-biting>.
- Thomaz, E. B. A. F., Cangussu, M. C. T ve Assis, A. M. O. (2013). Malocclusion and Deleterious Oral Habits Among Adolescents in a Developing Area İn Northeastern Brazil. *Brazilian Oral Research*, 27(1), 62-69.
- Tilbe, E. (2015). *Okul öncesi çocuklarında davranış düzenleme becerisi ve ebeveyn tutumu ve davranış sorunları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tripathi A, Arya A ve Garg K. (2016). Preventive Psychiatry in Children and Adolescents: Current Status and Future. *J. Indian Assoc. Child Adolesc. Ment. Health*, 12(1):1-8.
- World Health Organization. Mental Health Action Plan (2013-2020). Geneva: *WHO Document Production Services*.
- Yiğit, R. ve Yüzer Alsaç, S. (2018). Davranış Bozukluğu Olan Çocuk. *Türkiye Klinikleri Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği -Özel Konular*, 4(2), 114 - 116.
- Yavuzer, H. (2017). *Doğum Öncesinden Ergenlik Sonuna Çocuk Psikolojisi*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Zakirulla, M., Alshehri, A. D., Hudaybi, A. H., Fageeh, S. N., Alghothimi, A. A., Ali, M. G and Almoammar, S. (2020). Oral Habits: Prevalence and Effects on Occlusion Among 7 to 13 Years Old School Children in Aseer, Saudi Arabia. *Pesquisa Brasileira em Odontopediatria e Clínica Integrada*, 20.e0005.